

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

MAYIS-HAZİRAN/96

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Sahibi

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Dr. VAKIF ÖZKUL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NIKSARLI

Yazı Kurulu
Mehmet ORHAN
Nihat ASYALI
Dr. Vakıf ÖZKUL
Nihat İSPIR
Prof. Zafer GENÇAYDIN
Gülay BAYTAŞ
Altan İLTER
İsmail BEYDEMİR

Teknik Yönetmen
Taner BERİKMAN

Yazışma Adresi:
Necatibey Cad. Uysal Apt. No: 20/16
Tel: 230 11 54 06430-ANKARA

PTT 101843 no.lu Çek Hesabı

Gönderilen yazılar yayımlansın
yayımlanmasın iade edilmez
ve telif ücreti ödenmez.
Bu dergide yayımlanan yazılardaki
fikirler yazarlarına aittir.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Ankara
Valiliğinin 12.9.1991 gün ve 8202 sayılı
yazıları ile ayda bir çıkar.

Yıl: 5 Sayı: 57-58
MAYIS-HAZİRAN 1996

Dizgi: İlker B. Artıran - 230 84 71
Baskı: Mine Ofset Ltd. Şti. - 417 34 75

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi muhabirleri:
İsmail BEYDEMİR : Malatya - Ağın
İ. Cengiz YÜCEL : İzmir
Kapak : Merhum Dr. Tefvik Özbey
ile Mehmet Yay (Laloğlan)

SAYFA

İÇİNDEKİLER

- 3İyiye, Doğruya, Güzele Seslenişler
Gülay BAYTAŞ
- 5Hozakpur'um
Mehmet ORHAN
- 6 "Hiçliğin ve Hüznün Hikâyecisi" Düşler Ormanında
Bir Gezgin; Kriton Dinçmen
Veysel GÜLTAŞ
- 9Ağın'da Eylül
Memduh SOYLU
- 10Ne Kaldı O Maziden
Dr. Galip UZUNCA
- 11Urfa Türküleri
Ali SEYHUN (Pullu)
- 12 Şiirin Peşinde Bir Hukukçu Veysel Gültaş'la Söyleşi
İbrahim FIRAT
- 18Yiğit İsen
Ömer KAYAOĞLU
- 19Beyaz Tepeler
Hüsnü AYDOĞMUŞ
- 20Ağın Müderrisi Hüseyin Efendi
Halit HOCAOĞLU
- 26İstanbul'da Bir Gece
- 29Haberler

İYİYE, DOĞRUYA, GÜZELE SESLENİŞLER

Gülay BAYTAŞ

Sevgili dost, seninle yüz yüze gelmedim. Adını, soyadını bilmiyorum. Adresini, telefon numaranı da... Ama ben seni tanıyorum. Sen bilinçli bir insansın. Sen, ülkenin sorunlarını bilen, duyarlı, sorumluluk duygusu gelişmiş bir insansın. Yaşadığımız ekonomik, politik, etnik, kültürel ve çevre sorunlarından kendini sorumlu görüyorsun. Sorunları, çevrendekilerle paylaşıyor, tartışyorsun. Bu sorunlara çözüm arayışı içindesin. Sen okuyorsun, düşünüyorsun, konuşuyorsun, yaşamı sorguluyorsun. **Çünkü sen bir AYDINSIN.**

Karanlıkların aydınlığa dönüşmesi için kafa yoruyorsun. Biliyorsun ki, karanlığın en yoğun olduğu saatler güneşin doğmasına en yakın saatlerdir. Bu doğa yasasına uygun olarak yılgın değil, **UMUTLUSUN.**

Sen, din ve inanç sömürücülerine karşısın. İnsanların dinsel inançlarının politikaya malzeme yapılmasından, sömürülmesinden müthiş rahatsızlık duyuyorsun. Laiklik ilkesinin anayasadan çıkarılmasını, devletin din temelleri üzerinde yeniden yapılanmasını isteyen şeriatçıya karşısın. Adil düzen yutturmacasının farkındasın. Bu düzeni kanlı mı, tatlı mı getirmeyi tartışanlara hiçbir zaman oy vermedin, bundan böyle de asla vermeyi düşünmüyorsun. Çevrendekileri de bu konuda uyarıyor, bilinçlendiriyorsun. **Çünkü sen LAİKSİN.**

Sen laik, demokratik, çoğulcu ve çağcıl Cumhuriyetimizin yürekli savunucususun. **Mustafa Kemal'in "En büyük eserim"** dediği Cumhuriyetimizi yıkmaya çalışanların karşısında tek bir yumruk, tek bir yürek, tek bir ses olmayı biliyorsun. Sevr'e karşısın, Lozan'ı savunuyorsun. Bugün üstünde yaşadığın bu topraklara "**yurdum**" diyebiliyorsan, özgürlüğü soluyabiliyorsan, ümmet değil ulus olmanın, kul değil yurttaş olmanın, toplumcu ve birey olmanın mutluluğunu duyumsayabiliyorsan, bunu, Mustafa Kemal'in önderliğinde emperyalizme karşı ilk onurlu başkaldırı olan "**Ulusal Kurtuluş Savaşı**" mıza borçlu olduğunu biliyorsun. Ve bu nedenle, Atatürk ilkelerine ve devrimlerine yürekten bağlısın, yılmaz savunucususun. **Çünkü sen ATATÜRKÇÜSÜN.**

Sen örgütlüsün. Tabandan tavana örgütlenmeyi ve örgütlemeyi biliyorsun. Bir çağrı bekliyormuşsun. Yurdumuzun dört bir yanında, ilinde, ilçesinde verilen adreslere hemen koşun, bir araya geldin, tanıştın, kaynaştın, örgütlendin. Hiç kuşku yok ki sen, en az bir demokratik kitle örgütünde üyesin. Ya bir derneğe, ya bir sendikaya, ya bir meslek odasına

üyesindir. Kurucusu olmuş, yönetimde görev almışsındır. Sen demokrasiyi yaşam biçimi olarak benimsedin. **Çünkü sen DEMOKRATSIN.**

Globalleşme, küreselleşme, yeni dünya düzeni adıyla az gelişmiş ülkelere dayatılan, emperyalizmin yeni sömürü düzenine tepkilisin. Bu bağlamda, devletin küçültülmesine, sosyal devlet anlayışının yıkılmasına, serbest piyasa ekonomisine, vahşi kapitalizme, özelleştirme adı altında kamu kuruluşlarının yağmalanmasına karşısın. Emeğe saygılısın. Emeğin en yüce değer olduğunu savunuyorsun. Ulusal gelirin hakça bölüşümü için savaş veriyorsun. Sosyal hukuk devletinden yanasın. Hukukun üstünlüğünü, düşünce özgürlüğünü savunuyorsun. İnsanların düşüncelerini açıklamalarından ötürü baskı görmediği, cezalandırılmadığı ve artık öldürülmediği günlerin özlemiyle, tüm demokrasi şehitlerimizin anısını bir bayrak gibi taşıyorsun. Demokrasinin, yaşam biçimine dönüşmeden, Avrupa Birliği'ne girmekle demokratikleşemeyeceğimizin bilincindesin. Avrupa Birliği'ne kabul edilmeden, lütfen Gümrük Birliği'ne alınmamızı sorguluyorsun, içine sindiremedin. Çünkü ulusal onurun zedelendi. **Çünkü sen ULUSÇUSUN, SOSYAL ADALETÇİSİN, ÖZGÜRLÜKÇÜSÜN.**

Her yıl binlerce hektarlık ormanlarımız yakılırken senin de için yanıyor. Güzel yurdumuzun ileride bir çöle dönmesinden kaygılanıyorsun. Bu yüzdendir ki Cumhuriyet Ormanları kurulması çağrısı yapıyorsun. Havamızın, göllerimizin, ırmaklarımızın, denizlerimizin kirletilmesinden, görsel ve işitsel kirlilikten rahatsızsın. Gelecek kuşaklara temiz bir çevre bırakmanın sorumluluğunu taşıyorsun: **Sen ÇEVRECİSİN.**

Sen temiz toplum özlemi çekiyorsun. Beyaz sayfalar açacağı söylemiyle alanlara çıkanların, politikayı ne denli kirl ettiklerinin en yakın tanığısın. Yolsuzlukların olmadığı, yapanın yanına kâr kalmadığı bir toplumda yaşamak istiyorsun. Dürüst politikacılar görmek istiyorsun. Vekillerinin, Meclis'te içtikleri ant'a sonuna dek bağlı kalmalarını bekliyorsun. Sen, sokaklarına ve sanatının içine tükürülmediği bir ülkede yaşamamanın özlemini çekiyorsun. Balenin belden aşağı görülüp horlanmadığı, sanatçılarına saygı duyan ve yücelten bir toplumun bireyi olarak yaşamamanın mutluluğunu tatmak istiyorsun.

Sen "SANATA EVET" diyorsun. SEN ÇAĞCIL VE UYGAR BİR İNSANSIN.

Sen, faili meçhul öldürümlerin (cinayetlerin) devletin arşivlerinde tozlanmaya terk edilip unutturulmaya çalışılmamasını, öldürüm şebekelerinin bir an önce ortaya çıkarılmasını ve cezalandırılmasını, bu öldürümlerin artık son bulmasını, devletimizin de **"cinayet işliyor"** ayıbından kurtulmasını, saygınlığa kavuşturulmasını alanlarda haykırıyorsun. Sen her gün kupon değil, gazete alıyorsun. Tencere, tava, tabak, çanak kuyruklarında değil, Atatürkçü Düşünce Derneği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği gibi örgüt çatıları altında bir araya geliyorsun. Çünkü sen **GAZETE okurusun.**

HOZAKPUR'UM

Mehmet ORHAN

Ey en sevilen, en özlenen güzel Hozakpur,
Ana ocağı yurdum, çocukluk arkadaşım.
Sonsuza dek bacaların tütsün, dileğim budur,
Sıcak yuvam, bağım, bahçem, toprağım, taşım.

Mert, yiğit insanın var. Şan, şeref diyarı köyüm,
Gururum, sevincim, sevgim: Hep sendedir gözüm,
Senden yanadır uğraşım, seni çağırır her sözüm,
Sende coşar yüreğim, sende dinlenir başım.

Güzel yörelerin var: Hisarlar, Kozlar, Bahçecikler,
Sulaklar, Devirmeler, Kurtkolları, Kortikler,
Koyunda tarihin antik kenti yatan Kalecikler,
Bana eski uygarlıkları fısıldayan sırdaşım.

Yamaçların alı, yeşili, göğün mavisi sende,
Elma, mişmiş, kiraz, üzüm, dut, kayısı sende,
Leblebinin, pestilin iyisi, hası sende,
Sensin benim evim, barkım, ekmeğim, aşım.

Saban girmeyen bir karış toprağın yoktu,
Kazma, bel değmeyen bahçen, bağın yoktu,
Dallarında bir tek kuru yaprağın yoktu,
Baharım, yazım, güneşim... Can yoldaşım.

Zamanın ağır yükü savurdu neşeni yellere,
Sevenlerin çekip gitti gurbet ellere,
Bu yüzden ağlamaklı bakar oldun yollara,
Şirin beldem, gençliğim benim, ondokuz yaşım.

Taa uzak ellere kokun gelir nergisten, gülden,
Sevgi pınarı adın hiç düşmüyor dilden,
Vollahiii severim seni candan, gönülden,
Hozakpur'um! Anam, bacılarım, gardaşım.

Ankara-1996

"Hiçliğin ve Hüznün Hikâyecisi" Düşler Ormanında Bir Gezgin; KRİTON DİNÇMEN

Veysel GÜLTAŞ

İnsanın ilkelikten kurtulup, insanlaşma sürecine girmeye başladığından bugüne kadar, insandaki düş gücü olmasa idi, sanat ve bilim bugünkü noktaya gelemezdi.

Yaratmanın, devinimin düşler sonucu ortaya çıktığı ve düş olmadan insanın insanlaşamayacağı, kendini aşamayacağı düşüncesinin büyük ustalarından Meksika'lı şair ve yazar Octavio Paz şöyle diyor: "İnsan, düşleyen bir varlıktır ve taşıdığı us bile yalnızca bu sürekli düşleme eyleminin biçimlerinden biridir. Aslında düşlemek, kendinin dışına çıkmak, kendini yansıtmak, kendi sınırlarını sürekli aşmak demektir. Tutku beslediği için, düşleyen bir varlık olarak insan bütün dünyayı tutkusunun bir görüntüsüne dönüştürme gücüne sahiptir." (1)

Kızgın bir güneşin yaktığı ağustos başlarında (1995) sevgili dostlarım Dr.Vâkıf-Mine Özkul'un çağrısı üzerine, dostluğun pay edildiği, o yaz evinde tanıdım Kriton Dinçmen ile sevgili eşi Reyhan Dinçmen'i.

Kimdir Kriton Dinçmen?

Kendi deyimiyle, "Hiçliğin ve Hüznün

Hikayecisi".

Benim kişisel benzetmemle de, "Düşler Ormanında Bir Gezgin".

Önce insandır Kriton Dinçmen.

Kendini beğenmişliğin, silikliğin, kuyruk sallamanın egemen olmaya başladığı günümüzde ne diyor, Kriton Dinçmen: "İnsan olmak kolay, ucuz bir şey değil, güç bir şeydir. Varoluşçulukta her zaman ödenecek çok ağır bir fatura vardır. Bunu ödemeye her zaman hazır olmanız gerekir. Kendinizi çok beğenip başkalarına attığınız boklar var ya, o zaman işte onları 'Eh alnımda bu vardı, kader buymuş' filan demek çok kolay. Ama özgür ve sorumlusanız iş değişiyor. Benim elimi ayağımı bağlarsanız cebinizdeki parayı çalamam. Ama önemli olan, elim ayağım bağlı olmadan sizin cebinizdeki parayı çalmamam. Benim için varoluşçuluk gerçek ahlâktır; sorumlu olmak ve yalan söylemektir. Kendinizi inkâr etmemektir" (2)

Kendini tüketen, değişen koşullara göre kapılanan, esen rüzgâra göre pusula değiştiren aydın tipine karşın çağdaş ve gerçek bir aydındır Dinçmen. Ona göre aydın tanımlaması iki türlüdür. "Biri

gerçek, diğeri de saç sakal entellektüelleri. Ya da bir barın tezgâhında görürsünüz. Çirkin bir kadın eline piposunu almıştır, yanında içkisi durur. Önünde de "Merkantilizm Kuramına Giriş" filan gibi bir kitabın ilk sayfası dört saatten beri açıktır. " sözünün ardından da Gabriel Marcel'in, "Sen, benin karşısında oturan ben" ve "Bunu ne kadar gerçekleştirdiğimi bilmiyorum ama elimden geldiğince gerçekleştirmeye çalışıyorum (3) sözünü ekleyerek gerçek aydın-sahte aydın kimliğine açıklık getirir.

Bilimin parayla özdeşleştiği, bilim adamlığının ucuzladığı koşullarda, "Yargıtay Başkanı nasıl avukatlık yapamazsa ben de İhtisas Kurulu Başkanlığı'na geldiğimde muayahanemi kapattım" diyerek, gözlem ve araştırmadan uzaklaşıp, hekimliğin metalaşması üzerine, hekimlik onuru adına da şöyle diyor, Dinçmen: "Fransızlar'ın bir deyiimi vardır: İyi hekim, iyi gözlemcidir, der" diyor. İşte ben de fena bir hekim değilim.

Mesleğime aşığım. Psikiyatri de biyoloji, sosyal bilimler ve kültürü meczeden bir şube. Ama şimdi genç çocuklar bizim şubeyi üç hastalık, dört ilaca indirgediler. Türkiye'de değil, artık bütün dünyada işin kolayına gidiliyor. İşin tadı da, güzelliği de kalmadı. Neredeyse kravat satmakla psikiyatri yapmak aynı şey olacak. Kravat satan adamın sorumluluğu nedir ki?

"Aman beyefendi, bu kravat size çok iyi gitti. Hanımlar size 'bayılacaklar' der. Sonra adamın karısına dönüp 'Aman hanımefendi kıskanmasın' filan diye soytarılıklar yapar. Ben hekimsem, sorumluluğum varsa böyle aşağılık espriler yapacak düzeyde olmamam lazım. Olursam çok yazık olur" (4)

Kriton Dinçmen, aydın korkaklığının, aydın suskunluğunun yaşandığı çağımızda, üniversite kürsülerinden bilimsellik adına, bir bilim adamı kimliğiyle konuşurken de, tarihsel gerçekleri gün ışığına çıkarmayı unutmaz. Onun, "...1930 ve 1940'larda Hitler rejimince, sözde ırkı koruma ve hastalıklar ile sakatlıklardan arındırma mülahazası ile müzmin ailevi hastalıklarda malül kimselerle, aklen malüllerin kitlevi olarak katledilmesinin Euthanasia kavramı ile yakından uzaktan en ufak ilgisi olmayan bir insanlık cinayeti olduğunu" (5) ifade eden sözleri dürüst ve namuslu bilim adamlığına gösterilebilecek en önemli kanıttır.

En önemlisi de bir düş adamıdır Kriton Dinçmen. Gençlik yıllarında Marlene Dietrich'in Jawa Geceleri adlı filmindeki, "her limanda sevgilisi olan kolunda sevgililerinin dövmesini taşıyan yakışıklı ve hüzünlü şilep doktoruna" duyduğu hayranlıkla doktorluğu seçip, bilimsel yaşamın içinde sayısız makaleler, yapıtlar ortaya koyup, o sürekli peşinden koştuğu

düşlerini sanatsal yaratıya döktüğü,
"Benimle Son Defa Dans Eder misiniz?",
"Hüzünlü İntermezzo", "Hiçlikle
Randevu", "Symphonia Kakophonica" adlı
hikaye kitaplarıyla geldiği noktada,
kendini aşan, insanın trajedisini içinde
duyan, hüzünden yaşamı damıtan,
göremediğimiz ayrıntılar içinde ayağımızı
yerden kesip, bize yaşamın gizini
duyumsatan bir kimlikle karşımıza
dikilmektedir.

Bunların ötesinde Kriton Dinçmen'le
yüzyüze konuşmanın tadı ise bir başkadır.
Konuştukça daldan dala atlar, farkında
olmadan sizi çeker alır, onun gizemli
dünyasında, bir düş ormanında gezintiye
çıkarsınız. Felsefe bahçesinde gezdiğinizizi
hissedersiniz. Kimi insanlar beynini
öğütür, verili olanla yetinip, zamana karşı
edilgenliği seçerler. Akşam yemeklerinden
birinde İspanyol televizyonundan yemek
tarifleriyle ilgili programları izlerken
çaktırmadan İspanyolca'yı söküşünü
Kriton Dinçmen'in kendi ağzından
dinledim. Korkarım bu gidişle Anadolu'lu
bir 'Carmen' öyküsü yazacaktır. Aynı
zamanda müthiş bir düş avcısıdır
Dinçmen. Denizin içindeki kaya tepesinde
güneşlenirken, düşlere daldığı sırada,
suları elleriyle avuçlayıp, Heybeliada'da
erkek balıkları peşinden koşturup çılgına
çeviren o kırmızı ve fettan balığın
öyküsünü anlattığında, bilirsiniz ki o
düşlerden güzel bir hikaye çıkaracaktır.

Düşlerini kurduğu o hikayeyi anlatmazdan
önce kayalığa doğru giderken suların yer
yer diz seviyesinin üstüne çıkıp o sivri
deniz taşları ve kayalıklardan korumak
için koluna girmek istediğimde bana şöyle
dediğini hiç unutmadım. "Sakın koluma
girme dostum. Gerektiğinde düşebilirim.
Belki o sivri taşlar sağımı solumu
çizebilir. Ama ben doğayla didişeceğim.
Yosun tutmuş kayalara tutunacağım. O
taşların çizdiği yerleri deniz suyuyla
yıkayacağım. Doğayı böylece içimde
hissedeceğim.."

Doğduğu 1924 yılından 1995 yılının
sonuna geldiğimizde Kriton Dinçmen hâlâ
düş peşindedir.

Sevgili hocam, dostum.

İtalyan şairi Carducci'nin Victor Hugo için
yazdığı şiirinin ilk iki dizesi, size de ne
güzel yakışıyor.

"Kim sayabilir senin yaşını?

Senin için ömür nedir ki?"

12.12.1995 Alaşehir/Manisa

(1) Octavio Paz, *Düşler Boyunca Yaratmak*, Can
Yayınları

(2) (3) (4) *Cumhuriyet Dergi*, *Kravat Satmak ve
Psikiyatri*, Nur Nirven 26.Mart.1995, Sayı 470.

(5) *Bir Tıp ve Hukuk Sorunu (Euthanasia)*, (Eu: İyi ve
thanatos: ölüm kelimelerinden oluşmuş ve sözlük anlamı
olarak, iyi ölüm-kolay ölüm-rahat ölüm anlamında) *Adli
Tıp Dergisi* 7 (3-4): 177-180 (1991)

AĞIN'DA EYLÜL

Memduh SOYLU

Ağaç yaprak döktü, rüzgâr yoruldu,
Dereboyu akan sular duruldu.
Bağ kapısına da kilit vuruldu,
Bir güzelim o eylül akşamında.

Tatlı narlar birer birer derildi,
Kilere de beyaz üzüm serildi.
Damdaki pestile çarşaf gerildi,
Bir güzelim o eylül akşamında.

Adı salatalık, hıyar olmamış,
Domates çok ama, bildik kalmamış.
Biber isot olmuş, kimse almamış,
Bir güzelim o eylül akşamında.

Ecürü de yedik, Havna düzündü,
Üzümü soğuttuk suyun gözünde.
Biberi kızarttık, meşe közündü,
Bir güzelim o eylül akşamında.

Üzüm bağlarına giden yollarda,
Aluçlar gördüm ki durur dallarda.
Sürsülük morarmış, başın sallarda,
Bir güzelim o eylül akşamında.

Böğürtlenim herkese de yarardın,
Karadutum karardıkça karardın.
Armutlarım ballandıkça sarardın,
Bir güzelim o eylül akşamında.

Rüzgârda sallanan bir kuru daldı,
Kuşlar gitti yuvaları boş kaldı.
Boş kalan yuvayı örümcek aldı,
Bir güzelim o eylül akşamında.

Harman makinası harman savurur,
Biraz çalışırsa biraz da durur.
Şamatalı sesi karşıya vurur,
Bir güzelim o eylül akşamında.

Sarıya büründü gene her yöre,
Sonbahara erdik göz göre göre.
Rüzgarlar esecek gene bir süre,
Bir güzelim o eylül akşamında.

Bir çıkmaz yoldayım, yaya yürürüm,
Rüyamda bir yığın gazel görürüm.
Ömrün sonbaharı belki ölürüm,
Bir güzelim o eylül akşamında.

26.Eylül.1995-Yalova

NE KALDI O MAZİDEN

Dr. Galip UZUNCA

Beyhude sitem etme gülşenler çoktan soldu

O rengarenk baharlar gamlı bir hazan oldu

Sevdalı gönüllere hüznün ve hicran doldu

Hayalden başka artık ne kaldı o maziden.

Meclisler gamla doldu gayrı dostlar gidince

Kadehler kırıldı hep meşkler rakslar bitince

Öksüz kalan bülbüller diyarı terk edince

Hayalden başka artık ne kaldı o maziden.

Mevsimlerin hicriyle yapayalnız kalınca

Şimdi bir serap olan anılara dalınca

O vefasız seneler beni benden alınca

Hayalden başka artık ne kaldı o maziden.

URFA TÜRKÜLERİ

Ali SEYHUN (Pullu)

Dün gece, Urfa Türküleri dinledim

Deli divane etti beni

Orhan Veli'nin baharı gibi

Bir başka ötüyordu kaval

Engerek masum kalır ezgilerde

Yok satar Lokman Hekim

Sürmene bıçağı, fattan gözün kirpikleri

Saplanır yüreğine

İflah olmazsın

Hal böyleyken,

Nere gider Urfalı,

Gardaş nere gider,

Derdini yardan almış

Dermana kime gider?

Berlin, 17.3.1995

Şiirin Peşinde Bir Hukukçu Veysel GÜLTAŞ'la Söyleşi

İbrahim FIRAT (Emekli Öğr.)

"Anlat

Çocukların katledildiğini

Utansın zeytin dalı

Barışa kessin yeryüzü"

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nde uzun bir süreden beri yazıları ve şiirleriyle tanıdığımız Veysel Gültaş'la bahara hazırlandığımız bir pazar günü (10 Mart 1996) bu söyleşiyi yaptık.

Kimlik tanımlamasında kendisini şiirin diliyle, "Ulus olmanın / Şiir ülkesindenim/ Eksilirim ölümlerde/ Çoğalıyorum sevinçlerde" diyor, ama biz yine de kendisini kendisinden tanıyalım.

-Kendinizi tanıtır mısınız?

-1949 yılında Bitlis ilinin Tatvan ilçesinde doğdum. Özellikle baba ocağı olan, Horata'yı gardaş bilen, kaysısına mişmiş diyen, düğünde seyranda 'bulunmaz eşin' diye halay çeken, çorbası Anuk kokan, pırpırımından aş yapan, Tohma'sında kulaç attığım, Kernek'inde eyleştiğim güzel ilim Malatya'da ilk, orta ve gençlik yıllarım geçti.

Ankara ilinde çeşitli yerlerde sürdürdüğüm çalışma yaşamı ile birlikte 1976 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldum. 1976-1980 yılları staj ve askerlik dönemine ilişkin yıllardır. 1980 yılında meslek yaşamımın ilk durağı olan Van ilinin Gürpınar ilçesine Cumhuriyet Savcısı olarak atandım. Buradaki yıllar içinde insanların içtenliğini, Van Gölü'nün gizemini,

martıların yüreğini katık ettim yüreğime. 1983 yılında Ordu ilinin Ulubey ilçesine atandım. Karadeniz'in hırçınlığı kadar, yeşilin her tonunu dört mevsim yaşadım, dokusu sevgiyle bezenmiş iyi yürekli insanları tanıdım. 1986 yılında ise Yozgat ilinin Boğazlıyan ilçesine yargıç olarak atandım. Yozgat'ın çamlığını, kışının yaman ayazını, halk müziğimizin, 'Kaşın çevreylemiş kirpiğinin üstüne/ Havada bulutun ağdığı gibi' diyen o duygu yüklü yanık türküsünü unutamadım.

1990 yılında da halen görev yapmakta olduğum Manisa Alaşehir ilçesine atandım. Bu görevimi Alaşehir Asliye Ceza Yargıçısı olarak sürdürmekteyim. Antik bir geçmişi olan, Ulusal Kurtuluş Savaşında emperyalizme ve onun işbirlikçi işgalcilerine karşı 'Alaşehir Kongresi'yle ulusal tepkisini koyan, söyleneceye göre ilk çağ mitolojya tanrılarında Dionysos'un memleketi olan bu üzüm diyarında bakalım gezginliğimiz nereye dek sürecek.

Eşim öğretmendir, iki kızım vardır.

-Niçin şiir yazıyorsunuz? Sizce şiir nedir?

-Ünlü hikayecimiz Sait Faik şöyle diyor. "Şiiri sevdiniz. İnsanlara şiiri sevdiremezseniz o ülkede kinlerin, ihtirasların, cinayetlerin önünü alamazsınız" İnsanlara barışı, insan sevgisini, hoşgörüyü kazandırmanın, yaşamı algılamasının, yaşam estetiğini kavramasının yolu sanattan geçer. Sanatı, şiiri sevdiremezseniz insan eksik kalır, insanlaşamaz.

Bugün bireysel yalnızlığa itilen insanımız, kirlenme ile birlikte kendi payına düşeni de almaktadır. Kültürel kirlenmeyle birlikte insanı insan yapan değerler erozyona uğramakta, insanımız bir arayışa itilmek istenmektedir. Bu arayışın yanıtı bence sanat olmalıdır derim. O halde şiir bence, insanın yücelmesine yarayan, insanın insana yabancılaşmasını engelleyen, acıları ve sevinçleri pay etmesini öğreten, yaşadığı dar kalıplardan kurtulup, yaşamın boyutunu kavramasını sağlayan, yaşamın imbiğinden süzölmüş bir estetikdir diyorum. Bu nedenle şiiri insanların güzelliğe, estetiğe ulaşmasında aracı olarak gördüğüm için yazıyorum.

-Şiir yazmak duygu işi, diğeri de (yargıçlık) formel kurallara bağlı bir kanun işi. Bunu nasıl bağdaştırıyorsunuz?

-Bilindiği üzere ilk çağda gözleri bağlı Adalet Tanrıçaları vardı. Niçin gözleri bağlıdır? Bu gizemi kimse çözememiştir. haksızlık yapmasın diye mi bağlıdır? Yoksa haksızlıklar karşısında utandığı için mi bağlıdır?

Elbette ki hukuk kurumunun da insanlığın gelişimi yolunda önemli işlevi olmuştur. Zaman zaman durağanlaşsa, gösteri adaletine dönüşse de. Ancak sanat ve onun içinde yer alan şiirin gözlerinde bağ yoktur. Sanat ve şiir hukukun bir adım önündedir. Her zaman, ama her zaman bir arayışın peşindedir. Sürekli bir arayış kovalar. Oysa yasalar bir kurallar dizinidir. Adalet hep olayların, yaşananların oluşundan sonra devreye girer. Yaşamın devrimine müdahale etmesi veya yaşamı değiştirme gibi bir savı olamaz. Şiirin ise var olanı gören, görebildiği çelişkileri sergileyen, insanın açmazlarını dizelere yansıtan, duyarlıkları açığa çıkaran bir işlevi vardır.

Aslında hukuk da, sanat da insanlık peşinde koşar. Ancak hukukun yürüyüşü bir benzetme yaparsak rahvan, sanatın yürüyüşü ise dolu dizgindir.

-Anlatımınıza göre şiir bir özgürlüktür. Bu açıdan başka ülkelerde yaşandığı gibi bizde de yaşandığı üzere, sanata karşı yasaklayıcı tutumlar için ne diyorsunuz?

-İnsanlık yirminci yüzyılı bitirirken, hukuk kendine artık insanı yüceltmeyi gözönüne almalıdır. Hukuk kurumu da insanın toplumsal gelişimindeki arayışlarına yanıt verebilmeli, onun düşünsel gelişimini engelleyen doğmalara karşı beynini tutsak eden yasal engelleri kaldırmalıdır.

Yaşamın akışına ayak uydurmalı, çağdaş insanı yaratabilmelidir. Bu nedenlerle artık Adalet Tanrıçalarının gözlerindeki bağ çözülmelidir. Hukuk bilimi sanatı ve düşünceyi yasaklamamanın ayıbını taşımamalıdır. Çağdaş devlet anlayışı artık önyargılı, asık suratlı olmamalı, güler yüzlü ve sanatçı zıtlıklarını içinde barındırmalıdır diyorum.

Ve yine demek gerekirse sanatçılar ve şairler toplumların gerçek sözcüleridir. Onlar insanı, doğayı sevmeyi tapınç haline getirmişlerdir. Onlar, ülkenin yürekleri sevgiyle bezenmiş insanlarıdır. Onları öksüz bırakmamak gerekir. "İnsan sevgisini ve yüreğini yakasına ilistirmiş, yakasına ilistirdiği sevgiyi de herkesle bölüşmek isteyen kişilerdir" diyor, sevgili dostum şair Veysel Çolak.

Eğer sanatın ve şiirin penceresinden insanlara, topluma bakabilmeyi becerirsek, sanatı ve şiiri sevdirecek sanırım insanlar birbirlerini daha çok sevecek, çözümsüzlükler çözülecek, insanlar daha çok kucaklaşacaklardır.

-O halde gündemden düşmeyen ve günümüzde de güncel olan düşünce özgürlüğünü savunuyorsunuz!

-Elbette. Volter'in ünlü bir sözü var hani. "Sizin görüşlerinizi paylaşmıyorum ama, onları özgürlüğünüzü sonuna kadar savunacağım."

-Bu düşüncelerinizi 'Sokrat'la ilgili 'Ölen Hangisi?' adlı bir dörtlüğünüzde de dile getirmişsiniz. Bugün 'Sokrat' hâlâ neden günceldir?

-Biliyoruz ki insanlık ideali peşinde koşan Sokrat'ı ilk çağda beşyüz yargıç (yargıçlar meclisi) yargılamıştı. Bugün baktığımızda bu beşyüz yargıcın hiç birinin adı bilinmiyor. Oysa Sokrat hâlâ yaşıyor, anılıyor. Bu bağlamda denilebilir ki, düşünce özgürlüğü yerleşik kurallar koyanların yasaklarını her zaman aşmıştır. Hukuk değişmez değildir. Hukuk da yaşamın akışına, ivmesine uymak zorunda olmalı. Bunu yaşama geçirmeyen toplumlar, yozlaşmanın, çürümenin önüne geçemezler. Düşüncenin özgürlüğünü, aklın egemenliğini, hukukun üstünlüğünü benimseyen ve bunu yaşama geçiren sistemlerde ise hukuk ve sanat birbirleriyle barışıktır.

-Sizce Aşk nedir?

-"Güzelliğin on par-etmez

Gönlümdeki köşk olmasa

Şu bendeki aşk olmasa

Eğlenecek yer bulaman"

Öyle sanıyorum ki Aşık Veysel'in bu dörtlüğündeki kadar aşkın gücünü ve tanımını dile getiren bir dize bulamazsınız.

-Şu anda sevdiğiniz bir ozanın bir dörtlüğünü okur musunuz?

-Şair dostum Veysel Çolak'ın şu dizelerini çok severim.

"Kaç bin yıldır senin gecende saklanıyorum

Ölmeye razıyım galiba, redif olalı

Senin suçunum. Başımın belası

Göğsüme saplanıp orada paslan"

-En sevdiğiniz dörtlüğünüzü okur musunuz?

-"Saçların asma bahçeleridir Babil'in

Gözlerin Akdeniz'in gülüşü

Tenin toprağın şavkması

Dudakların duyumsamaktır zamanı"

-Kaç kitabınız var, önümüzde yayınlanacak olan var mı?

-Sırasıyla 'Van Gölünde Akşam', 'Bu Yürek', 'Geceye Anlat Sevdanı', 'Usulca Söylenen' adlı şiir kitaplarını yayımlandı. Şu anda elimde mevcutları yok gibi. Demlenen şiirlerim var. Bir şiir dosyasıda yavaş yavaş gün ışığına çıkmak üzere.

-Günümüzün en çok tartışma konusu yapılan konularından birisi de laiklik. Laiklik sizce nedir? Ne olmalıdır? Türkiye insanı için laiklik bir yaşam biçimi midir?

-Bizim üzerinde yaşadığımız Anadolu toprağına baktığımızda ülkemizin geçmişinden bugüne gelen farklı kültürlerin harman edildiği onbin yıllık bir kültür mirasının üzerine oturduğumuzu görmekteyiz. Kültürlerin harman edildiği bir coğrafyada yaşıyoruz. Anadolu'nun son sahipleri olan bizler ise bu topraklarda Sabahattin Eyüboğlu'nun dediği gibi, "hem erimiş, hem de eritmişiz". Bizim yurdun insanları farklılıkları özümleyerek, bütünleşerek bugünlere gelmiştir.

Bu nedenle laiklik demokrasimizin, toplumumuzun vazgeçilmez bir parçasıdır.

Toplumsal uzlaşmanın anahtarı ondadır. İnsanlaşmanın ve onurun erdemi onun içinde yeşerir. Irkı, kökeni, etnik yapısı, dinsel inancı ne olursa olsun tüm insanları içinde kaynaştırır. Laiklik insanoğlunun gereksindiği hava, su, ekmek, dört iklim gibidir. Akılcılık, korkusuzluk, hoşgörü onun içinde yeşerir. Laikliği koruyamazsak demokrasi yıkılır, sosyal barış bozulur ve karanlık egemen olur. Laiklik, bu nedenle ülkemiz için vazgeçilemeyecek yaşamsal bir önemi olduğu gibi devletimizin de temel taşlarından biridir.

-Sizce hukuk ne olmalıdır? İnsanımız hukuk kurumuna nasıl sahip çıkmalı?

-Bu sözünüzü batılı bir hukukçunun şu sözleri ile yanıtlamak istiyorum. Şöyle diyor."Hiç kimse onu bulandırmadığı ve bozmadığı sürece hukuk düzeni soluduğumuz hava gibi, görülmez ve tutulmaz bir hava gibi çevremizi kaplar. O ancak yitirdiğimizi sandığımız zaman değerinin farkına vardığımız sağlık gibi hissedilmez bir şeydir" Biraz daha açarsak hukukun ve onun kurallarının vazgeçilmezliğinin gerekliliğini haksızlığa, zulme uğrayan kişi ne denli bilgisiz olursa olsun hemen anlar, onun yokluğunu hemen idrak eder.

Bu nedenle hukukun toplumsal yaşam içindeki işlevi çok büyüktür. Bence demokratikleşmenin, laikliğin, insan hak ve özgürlüklerinin , çağdaşlığın en büyük güvencesidir. Hukuk kurumunun belirtilen bu niteliklerinin yaşama geçirilebilmesi için, insan hak ve özgürlüklerinin değerine, emeğin yüceliğine, sevgi ve barışın evrensel ilkelerine inanmış, bu ilke ve inançları savunmanın insanı insan yapan en büyük özelliklerinden olduğunun bilinciyle ve demokratikleşebilmesinin de ancak sivil örgütlülük içinde gerçekleşeceğine

inanarak çaba gösteren, buna katkı veren insanların katılımıyla, yurdunu seven insanların çoğalmasıyla gerçekleşir.

-Yargı bağımsızlığı sizce nedir? Bugünkü konumu içinde yargı bağımsız mı? Bağımsızlık nasıl sağlanır?

-Yargı bağımsızlığı herkesin sorunudur. Yoksa yargının ve onun uygulayıcılarının kendisine verilmiş kişisel bir ayrıcalık değildir. Yargı bağımsızlığı demek, hak arama özgürlüğünün güvence altına alınabilmesi için, siyasal erkin müdahalesinden uzak, mahkemelerin tarafsızlığını sağlamak için toplumun, insanın teminatı için koyulmuş kurallarıdır. Kişi hak ararken, yargının siyasi erkin etkisinden uzak olacağı inancı içinde olmalıdır. Bunu sağlamak için de kendi kendini yönetmesi ve denetlemesi gerekir.

Bu düşüncenin ışığı altında mevcut 1982 Anayasasının 44. ve 159. maddeleri yargı bağımsızlığı konusunda 1961 Anayasasına göre bir geri adımdır. Yargı bağımsızlığı hiç bir zaman siyasi erkin temsilcilerinin -beğensek bile- iyi niyetine bırakılmamalıdır. Günü geldiğinde değişebilecek siyasal oluşumlardan yargı etkilenebilir. Bu endişeyi yargı görevi yapanlar hissetmemelidir. Bunun çözümü ise Anayasanın ilgili maddelerinin değişimini yapabilecek olan yasama organıdır.

-Türk Hukuk Sistemi oturmuş mudur?

-Türk Hukuk Sistemi en büyük köktenci dönüşümünü Atatürk zamanında yapmıştır. Bu düşüncesini de, "Yargı gücü bağımsız olmayan bir ulusun, devlet olarak bağımsızlığı asla düşünülemez" sözüyle ifade etmiştir. Yetmiş yıllık süreç içinde toplumsal yapımızdaki aksaklıklar zaman zaman giderilmiştir. Ancak yeterli değildir. Son zamanlarda demokratikleşme

doğrultusundaki çalışmalar önemlidir. Bunun yanında yargıya sürat kazandırmak için Adli Kolluk gücü acilen kurulmalı, düşünce özgürlüğünü kısıtlayan maddeler yasalardan ayıklanmalı, savunmayı da iddia ile birlikte eşdeğer duruma getirip itham sistemini yerleştirmeliyiz. Yargıç yalnızca önüne getirilen delillerle karar veren duruma getirilmeli, toplumun gerisinde kalan yasalar değiştirilmelidir. Dileğimiz bunların bir an önce yasalaşmasıdır. Bunları süratle yaşama geçiremediğimiz takdirde kaçakçılığın, vergi suçlarının, ahlâksızlığın ve giderek toplumsal çürümenin önüne geçemeyiz.

-Bugün ülkemizde adaletten yana yaygın bir şekilde yakınma var. Bu yakınmalar karşısında ne düşünüyorsunuz?

-Adalet kurumunu devletin diğer kurumlarından soyutlayamayız. Devletin yargı fonksiyonu dışında diğer fonksiyonları da vardır. Örneğin devletin tapu ve kadastro sistemi oturmamışsa, o dava bitmez ve bitmediği gibi de iki üç hakimi emekli eder. Adaletli bir paylaşımı yaşama geçirmek lazım, derim. Bu şekilde toplumun moral değerleri erozyona uğrar ise adaletle de güven duyamaz insan. Bugün bu olgu ne hazindir ki yaşanmaktadır. Devlete güven duygusu yiterse, mahkemeler hakkın alındığı yer olmaktan çıkar. Bu sefer boşluğu başka güçler doldurur. Demokratikleşememiş, hukukun üstünlüğünü yaşama geçirememiş sistemlerde tüm moral ve etik değerler erozyona uğrar. Çürüyen sistem ister istemez yargıyı etkisiz konuma getirir. Açık topluma geçilmediği sürece de bu yakınmalar gündemden düşmeyecektir.

Ünlü hukukçumuz Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'nun bir sözü vardır. "Geç adalet adaletsizliktir, daha da gecikirse zulüm olur" Devletin diğer fonksiyonları

artırılmadığı sürece adalet bir sorunlar yumağı haline dönüşür. Eskilerin bir deyişi vardır. "Kem aletle kelâmı sanat olmaz" diye. 1995 mali yılında yargının genel bütçe içindeki payı yüzde 1,09 dur. Bu bütçeyle yargının sorunlarını çözmek mümkün değildir. Bu şartlarda adaletin süratinden bahsedebilir miyiz? Denilebilir ki, yargının sorunlarını çözmedikçe ülkemizi de demokratikleştiremeyiz. Yargının sorunlarına köktenci çözüm getiremezsek toplumun özgürlüğü yakalaması da zordur.

-Bir şiirinize, "Sözün sonu yoktur/ Son sözün nedir diye sorsa da yargıç" diyorsunuz. Sizin sanat ve günümüz insanı adına son sözünüz nedir?

-Devletimiz artık sanatçısını, yazarını, düşün adamını kucaklamalıdır. Onlarla kolkola olmalıdır.

Türkiye insanı ayrıca rejim arayışından arınmalıdır. Laik, demokratik, insan hak ve özgürlüklerini benimsemiş bir hukuk devleti olma yolunda demokrasisine sahip çıkmalı, birbirimizi nasıl severiz, nasıl demokratikleşiriz, nasıl hoşgörüyle sağlarız, nasıl barış içinde yaşarız düşüncesini yaşama geçirmelidir derim. Hepimiz topluma barışı, sevgiyi ve hoşgörüyle egemen kılmalıyız derim.

-Özel bir sorum olacak. Ağın insanıyla duygusal yakınlığınızı biliyorum! Bu yakınlık nereden kaynaklanıyor?

-Bu yöre insanından özelde tanıdığım dostlarımın olduğu doğrudur. Bazı dostluklar vardır. Yüzyüze yaşarsınız, derinleşemezsiniz. Ama nice dostluklar vardır, yüzyüze gelmeseniz de, yüzlerce kilometre ötede birbirinizden ayrı da olsanız, telefonun öbür ucunda konuşan, o güzel insanın duyarlılığını, o sözcüğünü seçerken ince eleyip sık dokuyan nezaketini, insanın içini ısıtan o insan

sıcağını duyarsınız. İşte yüreğini dostluğa katık eden, inceliğin ustası Sadi Kapısız bu insanlardan biridir. Hukukun diliyle demek gerekirse bu gıyabi dostluğumuzu ne yazık ki vicahiye (yüzyüze) çeviremedik!

Yine dilimizin yüz akı gençlik yıllarında Ankara Zafer pasajında tanıştığım (Rahmetli İlhan Erdost'un kitabevinde sürdürülen kendisinin o güzelim söyleşilerinden sonra 1972 yılından bu yana göremediğim) dil ustamız Adnan Binyazar var. Ağın Dergisinde ara sıra da olsa yazılarını görmeyi ne çok isterdim. Zaman zaman Türkçemizin katledildiği günümüzde iyi ki bir Adnan Binyazar'ımız var diyorum.

Bu arada saygı duyduğum hukuk savaşımına gönül vermiş, büyük bir inanç adamı, bir takım erdemlerin çürümeye yüz tuttuğu günümüzde dürüstlük sembolü (tunçtan yapılmış bir Hitit heykeline benzeyen onurlu insan) Yargıtay Üyesi Mustafa Aydın'ı hatırlamadan geçemeyeceğim.

Ayrıca 'Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nden tanıdığım dostlarım var. büyük bir özveriyle dergiyi çıkaran sevgili dostum Dr.Vâkîf Özkul, aydını tanımlarsak bu tanımın simgesi olan Prof. Zafer Gençaydın, halk kültürümüzün ustası yerel dilin o arı gibi çalışan araştırmacısı İsmail Beydemir ve daha sayabileceğim nice niceleri var.

Tüm bunların ötesinde de genelde yöre insanımızın kardeş ili Malatya'da geçti gençlik yıllarım. Geleneği, göreneği, kültürü birbiriyle örtüşen yerlerdir. Her iki ilin, 'Gaggoş' (bugünkü dille kardeş) diyen o içtenlikli dilini seviyorum. Hani bir Elâzığ türküsü vardır. "Kövingin yollarında/ Çimeydim göllerinde/ Bir çift güvercin olsam/ O yarin kollarında"

Anadolu insanının şu dörtlüğünde bile duygu zenginliğini görürüz. Ben Anadolu'mun bu diliyle büyüdüm, bu diliyle zenginleştim.

Sevgili dostum. Esasen, evrenseli kucaklayamayan yerel sevgi büyüyemez. Sen, ben hepimiz halkız. O halk ki eli öpülesidir. Hani halk şairi Hasan Dede ne diyor. "Adem vardır cismi semiz / Alır abdest olmaz temiz/ Halkı dahleylemek nemiz/ Cümle vebal bizdedir."

-Söyleşiyi bitirirken son bir soru sormak istiyorum. 'Ağın Düşün ve Sanat Dergisi' için ne düşünüyorsunuz?

-Günümüzde her şey metalaşılıyor. Genelde renkli basın ve günceler yaslanmış dergiler metalaşmış durumda. Bu bağlamda düşünce ve sanata yaslanan, metayı öne çıkaramayan dergiler ancak bilinçli okurları sayesinde ayakta kalabilir. Bu tür dergilerin uzun süre yaşama şansı bilinçli okurların katkılarıyla mümkündür. Aksi takdirde sürekli kan kaybeder. Maddi olanakları daraldığında da bir gün sessizce kapanıverir. Onun için bu derginin okurları, düşünsel destekleri bir yana, maddi katkılarını esirgememelidirler. Dergi bundan yıllar önceki çıktığındaki bilinçli okur sayısını kaybetmiş durumda. Özelde böyle olmakla beraber, genelde de bu olguyu görebiliyoruz. Bir yakınma da olsa insanlarımız kitap, gazete ve dergiden sürekli kopuyor. Ama insanlarımız aylık bir dergi ederinin kat kat üstündeki parayı günlük yaşamında hovardaca harcayabiliyor. İnsanlar artık günlük kaygıların tuzağına düşmeden düşünmeye de zaman ayırmalıdırlar derim.

-Söyleşi için teşekkür ederim.

-Ben de teşekkür ederim.

YİĞİT İSEN

Ömer KAYAOĞLU

Yiğit isen doğrul da bak
Tarla kıraç, ayam kurak
Tohumlar ufarak, cılız
Sana düşer ekinlere acımak

Hergün biraz daha kaçıyor orman
Toz bulutlarıyla örtüldü harman
Çimenler kurudu, kesti sarıya
Yiğit isen ara bakalım derman

Özsuyu yitmiş çiçeklerin
Gözenekleri bomboş peteklerin
Yiğit isen bebelere mama bul
Südü çekilmişken ineklerin

Tomurcuklar donmuş dal ucunda
Saldırımlar yıldırım gücünde
Yiğit isen geldi işte zamanın
İstencimiz devlerin avucunda

Yiğit isen ne umarız senden, bil
Yeter bize bir kıvılcım, bir yalım
Bilmiyorsan umudumuzdan çekil
Başımızın çaresine bakalım.

Şubat 1991

BEYAZ TEPELER

Hüsni AYDOĞMUŞ

Mazilerden ses veren, çakıl yığılı taşın,
İzlemlerle dopdolu, çalı, çırpılı başın...
Günler, ayların bitmez, çobanlarla savaşın
Kaç asır böyle geçti, üçlü, beyaz tepeler.

Nice ezan sesini sabah, akşam dinledin.
Sisli, buzlu kışların tipisiyle inledin.
Dik başını eğmedin, avcılarını kinledin,
Uzunca bir ömürle üçüz kardeş tepeler...

Yer yer oyuk suratın, hergün çirkin oluyor,
Osmanbaşı, Hekamet, Aliuşağı soruyor,
Eteklerinde Ağın size çeyiz örüyor,
Hatıralarla dolu, üçüz beyaz tepeler...

Gece gündüz ağlıyor susuzluktan her dere,
Baharları sevinen, yazın düşen kedere,
Yamacında, patika uzar gider köylere.
Asırların şahidi, sessiz, beyaz tepeler...

Uzak yollar, dik dağlar, hasrettime gideyim,
Ata yurdum Ağın'ı, doya doya göreyim.
Ömrümde bir kez olsun bir gün safa süreyim,
Kucak açmış çağırır bizi beyaz tepeler...

Gönlüme gençliğimin, hatıraları geldi,
Hasretlik bana yetti, hastalığım yükseldi...
İhtiyarlık bedende, ev yaptı da dineldi.
Şimdi çağırdı bizi, üç kardeşli tepeler.

Harput'un Yetiştirdiği Ulemalardan AĞIN MÜDERRİSİ HÜSEYİN EFENDİ*

Halit HOCAOĞLU

Bu yazıya başlamadan önce, tarih sırasına göre şu ana kadar babamla ilgili olarak basında çıkmış olan yazılara yer verecek ve bunlar bittikten sonra ise, ben şahsen, kalemimin yettiği kadar babam hakkındaki hatıralarımı, duyduklarımı ve işittiklerimi sizlere aktarmaya çalışacağım. Ancak burada bir hususu açıklamamın yararlı olacağı kanaatindeyim: Babamın nüfus kütüğündeki ismi Hüseyin Hüsnü olmasına rağmen, gerek aile efradı arasında ve gerekse bu yörelerde kendisi Hüseyin ismiyle çağrılarmıştır. Bu sebeple yazının serlevhasını Hüseyin Hüsnü değil, sadece Hüseyin Efendi diye yazmayı daha uygun buldum.

Kendisi bu yörelerde Ağın Müderrisi, Müderris Efendi, Hoca ve babası Büyük Hocaya nispeten daha kısa olması nedeniyle Küçük Hoca lakaplarıyla da tanınmakta olup, Kemaliye yörelerinde ise, yukardaki lakaplara ilaveten, Efendi Baba lakabıyla da tanınırdı.

Şimdi, tarih sırasına göre şu ana kadar Babamla ilgili olarak çıkmış olan yazıların ilki olan, takriben 1956 yıllarında İl Özel Sayılarımız Ansiklopedisinin Elazığ'a ait özel sayısının 63'üncü sahifesindeki "Yeşillikler içinde şirin bir ilçe AĞIN" başlıklı yazıda Babamla ilgili olarak bir pasajı aşağıya çıkarıyorum:

"Ağın Medresesinin kurucusu ve müderrisi, devrin büyük bilginlerinden Hüseyin Hüsnü Efendi, ilim ve fazileti ile Elazığ havalisinde de tanınmış ve sevilmiş simalardandır. Bu büyük adam ömrünün son yıllarını Kemaliye müftülüğünde geçirmiş, orada fani dünyaya gözlerini kapamıştır. Medresede binlerce din adamı yetiştirmiş, ilmi hitabeti, zekası ve halka gösterdiği sevgi ve saygıyla herkes tarafından sevilmeğeymiştir."

1959 tarihinde sayın araştırmacı İshak Sunguroğlu tarafından hazırlanan Harput Yollarında adlı eserin II'inci Cildinin 365'inci sahifesi sonundaki Ek'in 22'inci sahifesinde ise Babamla ilgili olarak şöyle yazılmaktadır:

"Harput'un yetiştirdiği âlimlerden birisi de Ağın'lı Hoca Hüseyin Hüsnü Ef. dir. Hüseyin Hüsnü Ef. 1858 (1274.M) yılında Ağın'da doğmuştur. Babası, büyük Hoca namile tanınan Hüseyin Ef. oğlunu sekiz sene kadar kendi okutmuş ve bil'ahare tahsilini ikmal için 1866 (1282 M) yılı içinde Harput ulamasından Müderris Hacı Abdülhamit Ef. nin (1) idaresindeki Kâmil Paşa medresesine göndererek tahsiline

* Bu yazı dizisi, Müderris Hüseyin Efendinin küçük oğlu Halit tarafından kaleme alınmıştır.

devam ettirmiştir. Hüseyin Ef. ana yuvasından ayrılarak Harput'a gelmiş ve Medresede tahsile başlayınca, gerek Müderrisinden ve gerekse Müderrisin küçük oğlu rahmetli Müftü Kemal ef.den (2) gördüğü teveccüh, sevgi ve samimiyet karşısında bir daha Ağın'ı aramamış ve daha fazla kendi yaşında bulunan ve aynı zamanda tahsil dereceleri de bir olan Kemal Ef. ile derin bir medrese arkadaşlığı kurmuş. İki de zeki, ikisi de çalışkan olduklarından Müderrisin dikkat nazarlarını üzerlerine çekmeyi bilmişlerdir. Bu Medresede beş yıl, Hacı Abdülhamit ef. gibi bir Fazıldan ders ve feyz almış, tahsilini bitirince de yine Müderrisin emir ve tavsiyesiyle tahsilini ikmal için 1871 (1287 M) tarihinde İstanbul'a gönderilmiştir.

İstanbul'da Beyazıt Medreselerinde tahsiline devam etmiş ve neticede derin bilgi ve talakat-i lisaniyeye sahip bir din

âlimi olarak yetişmiştir. Yıllarca topladığı bu bilgileri, nihayet Ayasofya camiinde yaymaya ve halkı irşada başlamış ve Kürsü sahibi olmuştur. Ayasofya camiindeki v'azleri, onu Abdülhamid'in sarayına kadar götürmüş, Hünkar bu v'azlerini dinlemiş, memnun kalmış olacak ki, saray mensuplarından ve Padişahın yakınlarından Hacı Ali Paşa, Hünkârdan Hüseyin Hüsnü Ef. için (ne dilerse dilesin) emrini almıştır. Paşa, kendisine Meşihatte mühim bir vazife mi, yoksa her hangi başka bir vazife mi istediğini sorunca: Hüseyin Hüsnü Ef. babama yazıp bir cevap almasam şimdilik hiç bir istekte bulunamayacağını söyleyince Paşa hayrette kalmıştır.

Nihayet bu konuda babasından aldığı cevap aynen şöyledir:

-Oğlum! Şeyhülislâm olsan da gözümde yok. Memleketine dön, vazifeni doğduğun şehre yap!" Bu mektubu, Hacı Ali Paşaya

Ağın'da Hacı Ali Paşa Medresesi. Bu fotoğraf Medrese ilkokul olduktan sonra çekilmiştir.

verince, Paşa hayrette kalarak: - Senin baban çok büyük adammış. Şu halde size nasıl bir hizmette bulunalım der. O da -Ağın'da bir Medrese yaptırırsanız, ben de kendimi bu Medreseye vakfetmek suretiyle hizmette bulunurum." diye cevabını veriyor. Teklifi Sarayca kabul edilince Hacı Ali Paşa delâletiyle bu arzusunun yerine getirilmesi için Hüseyin Hüsnü Ef. ye kâfi miktarda para veriliyor. Olaydan son derece memnun kalan Hüseyin Hüsnü Ef. takriben 1878 (1294.M) yılında Ağın'a gelerek Medreseyi bizzat yaptırıyor, Paşadan gördüğü yakınlık ve samimiyete karşılık da nezaketen ismine (Hacı Ali Paşa Medresesi) veriyor. Medresenin masraflarını karşılamak için de yanına bir han ve bir kaç dükkân da yaptırılıyor ki, Medrese halen ilkokul binası olarak kullanılmaktadır.

Hüseyin Hüsnü Ef. 1880 (1296 M) tarihinde bu Medresenin Müderrisliğini fahri olarak kabul etmiş ve otuz yıl madde düşünmeyerek bu Medresede çalışmış ve bir çok talebe yetiştirmiştir. Bil'ahare 1910 (1326 .M) da 100 kuruş ve 1918 (1334.M) de 200 kuruş maaşa nail olmuştur. I inci Cihan Harbi ve İstiklal Savaşından sonra cumhuriyetin ilanıyla Medreselerin kapatılması üzerine vazifesine son verilince bir müddet Ağın büyük camiinde imamlıkta bulunmuş ve bunu takiben de Eğin (Kemaliye) kazası müftülüğüne tayin edilerek ömrünün son günlerini de bu vazifede geçirmiştir.

Hüseyin Hüsnü Ef. Müderris iken 1909 (1325.M) tarihinden 1911 (1327.M) tarihine kadar Elazığ'da vali bulunan yüksek bilgi ve felsefe sahibi Profesör Mehmet Ali Ayni beyle tanışmış ve aralarında uzun zaman ilmi, felsefi ve mizahi muhabere cereyan etmiştir. Ve sonra 1925 (1341.M) tarihinde bir İngiliz yazarı (Matarialist) nın Tanrıyı inkar babında yazdığı bir makaleye, Hüseyin Hüsnü Ef. nin verdiği cevapda: "Allah'a inanma bilgisinde ne kadar derinleştiğini görmek mümkün olacaktır" deniliyor. Hulasa Hüseyin Hüsnü Ef. memleketimizin belli başlı bir din alimi

olmakla beraber bir insan-ı kâmil olarak 8.Kasım.1935 tarihinde vazifesi başında bir kalp krizinden ölmüştür. Tanrının büyük rahmeti üzerine olsun, rahmetli Hüseyin Hüsnü Ef. memlekete hayırlı ve uğurlu evlatlar da bırakmıştır, dört oğul babasıdır. Bunların da ayrı ve kısa biyografilerini veriyorum.(3)

Ağın Fikir ve San'at Dergisinin 1967 yılı Nisan,Mayıs ve Haziran nüshalarında Sayın Cevat ONAY tarafından kaleme alınan yazı aşağıya çıkarılmıştır.

"İnsanlık, ancak seçkin ve büyük adamların önderliği ile daha iyinin, daha güzelin, daha doğrunun yolunu bulmuş, onların izlerinde yürüyerek bu günkü uygarlığına erişebilmiştir. Bu sebeptendir ki o büyükleri her fırsatta anmak, hayatlarından, davranışlarından, düşüncülerinden uzun uzun söz etmek suretiyle bir yandan onlara karşı minnet ve şükran ödevleri yapılırken, bir yandan da yeni kuşaklara güzel örnekler vermek çabası gösterilmektedir.

Gerçekten gün oluyor ki bir ulus kendi içinden yetişen, üstün yaratılıştaki bir kişinin yönetimi ve önderliği ile altın çağ denmeğe değer parlak bir devir yaşarken bakıyorsunuz dıştan ve içten türeyen bazı kötü sebepler etkisi ile soysuzluklara kapılıyor. Kanında taşıdığı büyüklükleri beğenilir özellikleri bir türlü değerlendiremiyor. Böylelikle gerilemeden, birçok yoksulluklara, yenilgilere uğramaktan kendisini kurtaramıyor.

Bir de etrafında onun bu durumundan faydalanarak elindeki değerleri almak maksadıyla maddi olsun, manevi olsun sosyal yapısına saldıran düşmanları varsa işte o zaman büyük trajedi başlıyor, bahtı kara ulusun başına felaketler yağmur gibi yağıyor. Tarih bu olayların çeşitleri ile doludur. İşte uluslar bu tehlikeli sonuçlara düşmekten kendilerini korumak için, askeri savunma tedbirlerinden daha önce kültür yönünden, ekonomi yönünden savunma ve korunma tedbirleri almaktadırlar. Kültürel yönden alınması gereken tedbirlerin önemlilerinden biri zaman zaman kendi içlerinden yetişip

sosyal hayatlarında yapıcı, yaşatıcı ve geliştirici rol oynayan büyüklerini anmak suretiyle kendi değerlerine inandırmak, milli değerlere gölge düşürerek aşağılık duygusuna kaptıran bazı çürük inanışlardan korumak, bunlarla birlikte o büyüklerin devirlerini aydınlatan düşünce ve davranışlarından örnekler ve ibretler almaktadır.

Biz de, ilk sayısını vermek fırsatına kavuştuğumuz bu dergimizde memleketimizde yetişen büyüklerimizi bu sütunlarda anarak gençlerimize bu yönden yararlı olmağa çalışacağız.

Bu sayıda bir mahallemize adını vermek suretiyle sonsuzlaştırmak vazifesini yaptığımız (Müderris Hüseyin Hüsnü Efendi) yi tanıtmaya çalışacağız.

Hayatı:

Memleketimizde yetişen büyük alim, mutasavvıf, değerli hayat adamı Hüseyin Hüsnü Efendi 1274 (rumi) 1858 tarihinde Ağın'da doğmuştur. Babası (Büyük Hoca) ünvanıyla tanınan Hüseyin Efendi, Annesi Ayşe Hatundur.

Büyük Hoca Hüseyin Efendi hem İmam (Din lideri) hem de ilim dağıtan bir öğretmendi. Bu sebeple oğlu Hüseyin Hüsnü Efendiyi sekiz sene kendisi okutmuştu. Ancak onda gördüğü üstün kabiliyeti, kendi dar muhit ve imkanları içinde kısıp körletmeğe razı olamamak gibi ileri bir anlayış göstermiş önce Harput'da zamanın tanınmış bilginlerinden Hacı Abdülhamit efendi'de beş sene okutmuş, sonra da İstanbul'a tahsile göndermişti. İstanbul'da Bayazıt Müderrislerinde okuyarak devrinin tahsil derecelerini aşmış, neticede kendisi de İstanbul camilerinde ders vermeğe başlamış, bu suretle tahsilini ikmal ederek (Devriye Müderrisi) unvanını almıştı. Bu sıralarda Ayasofya camiindeki kürsülerde derslerine devam ederken karşısına çıkan büyük bir fırsat onun manevi cevherinin İstanbul camilerinden Anadolu'nun kısır ve çorak illerini aydınlatma imkanını hazırlamıştı. Şöyle ki:

O devirde İstanbul'da bulunan hemşehrimizden rivayet edildiği üzere

Hüseyin Hüsnü Efendi Ayasofya camiinde derslerine devam ederken dinleyicileri arasında devrin seçkin, resmi nüfuz sahibi kimseler de bulunur.

Bir gün bir saray arabası Müderris Hüseyin Hüsnü Efendi'yi alıp götürür. O zamanlarda bu gidişlerin birçok felaketlere yol açtığını bilen hemşehriler telaşa düşerler, üzülmürler, korkarlar. Nihayet bir iki gün sonra Hocamızı tekrar kürsüsünde görünce sevinirler, etrafını alırlar, sorarlar. Meğer Saray erkanı tarafından Hüseyin Hüsnü Efendi'nin Saray içinde, saray mensuplarına da birkaç vaaz vermesi istenmiş, bu istek yerine getirilmiş. İşte bu tanışma sonucunda saray mensuplarından (Urkurenayi hazreti şehriyariden) yani Padişahın yakınlarının ileri gelenlerinden Hacı Ali Paşa ne dilerse yerine getirileceğini Müderris Efendiye bildiriyor ve ne istediğini soruyor. Bu durum Hocamıza okadar müsait imkan ve fırsat vermiş oluyor ki Müderris Efendi bu fırsatları kullanmak isteseydi o zaman Babımeşihat diye adlandırılan Şeyhülislamlık dairesinde önemli bir mevkiye kayılabilecek, bu yoldan Şeyhülislamlığa kadar yükselme imkanlarını elde edecekti. Halbuki o bütün bunları bir tarafa iterek:

-Müsaade buyurulursa babama sorayım, ben onun emrinden çıkamam, ondan alacağım habere göre hareket etmek zorundayım, diyor.

Babası Büyük Hoca'ya bir mektup yazarak olanları anlatıyor, emrini bekliyor.

Babasından aldığı cevap şu: (Oğlum, Şeyhülislam olsan gözümde yok.

Memleketine dön, burada hizmetini yap)

Bu mektubu alınca Hacı Ali Paşa'ya gidiyor, babasının dileklerini söylüyor, Bana bir iyilik yaparsanız babamda arzusuna uyacak mahiyette olmasını istirham eylerim diyor. İyi ama diyorlar, onu nasıl yapalım. O da Ağın'da bir medrese yaptırırsanız ben de vücudumu vakfetmek suretiyle hizmet ederim, diyor. (Bu gün herhangi bir iş bulma kaygısı ile Ağın'dan ayrılıp bir iş sahibi olduktan,

hatta emekliye ayrıldıktan sonra bile o diyara dönmeyi düşünmeyenlerimize karşı o büyük adamın bu asil olduğu kadar insanlık ve hemşehrilik gayretinin şahaser bir örneği olacak davranışı önünde sıkılarak, utanarak eğilmeliyiz).

Hacı Ali Paşa hemen bu arzuyu yerine getirmek üzere yeteri kadar parayı veriyor. Verilen para ile, Müderris Efendi nezaretinde bir medrese, medresenin daimi masraflarını karşılamak üzere de vakıf olarak bir han, bir kaç da dükkan yaptırılıyor. Medreselerin lağvi üzerine bina milli eğitime intikal etmiş eski ilkokul olmuş, han dükkanlar ise Büyük camiin dere tarafındaki kahve ve dükkanlar olmuştur.

Müderris Hüseyin Hüsnü Efendi'ye de bu medresenin fahri Müderrisliği veriliyor. (1296-1880) Müderris Efendi tam 30 yıl bu şartlar altında çalışmış, öğrenciler yetiştirmiş, yüzlerce din adamına icazet (mezuniyet belgesi) vermiş, ancak 1326-1910 yılında müstahikkini ilmiyyeye, yani ilim sahibi olmak hakkını kazananlara ayrılan ödenekten (100) yüz kuruş tahsis ediliyor. Bu tahsisat 1334-1918 yılında (200) ikiyüz kuruşa iblağ ediliyor. Bu sembolik maaşla çalışan Müderris Efendi ileride şahsiyetini anlatırken de belirteceğimiz gibi taşıdığı bedii zevki, yılmak bilmeyen gayreti, islam dininin ruhuna yakışır derecede üstün anlayış ve ahlakı ile öğretmenlik, imamlık, her yönden önderlik vazifesini hakkıyla yaparken sorumluluğunu omuzlarında taşıdığı medrese binasını büyük bir titizlikle korur, süsler, avlısının şadırvanına kadar çalışır halde tutardı. Medreseye zengin bir kitaplık kazandırmıştı. Medrese lağvedildiği güne kadar en ufak gevşeme göstermeden çalışmıştı. Bu gün yetişkin ve orta yaşlı kuşakları içinde bu medresede ders görmüş pek çok hemşehrimiz vardır. Medresenin kapanması ile müderrislik görevi sona eren Müderris Efendi bir müddet Ağın Büyük camii imamlığını yapmış, sonra Kemaliye Kazası Müftülüğüne tayin edilmiş, ömrünün son

günlerini de bu vazifede geçirmiştir.

Babasının da hoca olması dolayısıyla ikisini biri birinden ayırdedebilmek için babasına Büyük Hoca kendisine de Küçük Hoca, Müderris Efendi ünvanları verilen, yaşadığı devirde olduğu gibi bu günün yaşlı ve orta yaşlı kuşaklarında seçkin bir ihtiram mevkii işgal eden Merhum'un Kemaliye halkı arasında da Müftü efendi ünvanı ile aynı mevkii almış olduğunu Kemaliyeli hemşehrilerimizden öğreniyoruz.

Bütün hayatında etrafına yüksek ahlak, fazilet ve çalışkanlık örnekleri vermiş olan Ağın Müderrisi Hüseyin Hüsnü Efendi 8/Kasım/1935 tarihinde Kemaliye'de kalp krizi neticesi ani olarak bu fani hayata gözlerini kapamıştır.

Aziz ve mübarek ruhu şad olsun.

Yaşadığı sürece çevresine her yönden akılcı ve azimli bir önder olan Müderris Hüseyin Efendi merhumu yalnız kütüphanesine kapanmış çekingen bir bilgin olarak görmediğimiz için daha doğrusu o böyle olmadığı için onu bütün yönleri ile tanıtmak istiyoruz. Bunun için de önce bilgisel kişiliğini (ilmi şahsiyetini) ele alıyoruz.

Bu konuda fikir yürütmek ve değerlendirmek, elbette ki, en az onun derecesinde bilgiye sahip olmayı gerektirir. Fakat buna erişememiştir diye onu bütün değerleriyle unutulmağa terk etmeğe gönlümüz razı olmadı. Dilimiz döndüğü, aklımız erdiği kadar gördüklerimize, işittiklerimize dayanarak onu tanıtmaya çalışacağız.

Hiç şüphe yok ki o, herşeyden evvel eşi az bulunur bir din bilgini idi. Bilindiği gibi din bilgisinin önemli kolları vardır. Bunlar (ELAM) Kuranı kerimi okuma, anlama, başka dillere çevirme, açıklama ve dinin inanma konusunda gereken bilgiler; (HADİS) Hz.Muhammed'in sözleri konusundaki bilgiler; (FIKİH) Kur'andan ve hadisten çıkarılan ibadet, ahlak, hukuk ve sosyal davranışlara ait bilgiler ki bunların herbiri başlı başına bir üniversite kürsüsünü işgal edecek önemli konulardır. Yukarda da söylediğimiz gibi

biz onun bu konulardaki bilgi derecesini belirtme yetkisine sahip değiliz. Ancak o devirde bu üç kolda da yeter bilgilere sahip olmayanlara (Devriye Müderrisliği) ünvanının ve yetkisinin tanınması mümkün değildi. O ise ki o buna ait bir icazetname (diploma) almakla kalmamış bu konularda o kadar çalışmış, o kadar ilerlemiş ki medrese derslerinde olduğu gibi Ağın sınırlarını taşarak Kemaliye ve Elazığ bölgelerinde verdiği vaazlarında dinleyenlerini kendisine hayran bırakmıştır. Çok tatlı sohbetleri ve gittikçe derinleşen bilgisiyle Elazığ'ın ünlü bilginleri yanında da üstün bir sevgi ve saygı kazanmıştı. Bu cümleden olarak onun zamanında Elazığ Valiliği görevinde bulunan ve sonraları İstanbul Darülfünunu (Üniversite) Müderrisliğini yapmış olan o devrin bilgin ve düşünürlerinden Mehmet Ali Ayni Bey, Elazığ'da iken Müderris Efendi ile tanışmış ve çok takdir etmişti. Bu takdirkarlık Hocamızın ve Mehmet Ali Ayni Beyin ömürleri boyunca devam ettirilmiştir. Yine Elazığ eski valilerinden olup sonraları uzun zaman B.M. Meclisi üyeliği yapmış olan Sabit Sağıroğlu ve yine mevki sahibi hemşehrilerimizden Kemal Gedeleş taraflarından da daima hürmetle anılmıştır.

Elimizde yazılmış bir eseri yoksa da canlı eserleri olarak medresesinde yetiştirdiği ve mezun ettiği öğrencileri birçok ilçelerde Müftülükler, Vaizlikler yapmışlardır.

Hocamızın bilgi değerini anlatması bakımından şunu da yazmadan geçemeyeceğim:

İstanbul'da öğrenimini yaptığı sırada o zamanı yine İstanbul'da yaşamış olan hemşehrilerimizin anlattıklarına göre Ayasofya Camisinde bir çok vaizler ayrı ayrı kürsülerde aynı saatlerde vaaz verirlermiş. Bu vaiz arasında bulunan Müderris Hüseyin Hüsnü Efendi'nin ilmî derinliğini, çok güzel ve açık seçik konuşmasını gören diğer kürsüler cemaati kürsülerini terk ederek Hocamızın kürsüsü önüne akın ederlermiş. Esasen saray mensuplarının dikkatini de bu akınlar

çekmiştir. Hocamız Müderrislikte Ağın'da tek olduğu için sadece (Müderris Efendi) ünvanı ile anılır ve tanınırdı. Biz de bu hatıraya uyarak ismini hep Müderris Efendi olarak alacağız.

Evet bütün bunlarla birlikte Müderris Efendinin kendisine üstünlük kazandıran özelliği, dini bilgileri hiçbir zaman aklın dışında anlamaması, din konularını ve kurallarını daima akla uygun ve akıcı esaslara göre açıklamasıdır. O vaazlarında, çağının vaizlerinin kullandıkları o monoton edadan ve basma kalıp kelimelerden tamamıyla ayrılır, kendisine özgü bir sistem kullanırdı. Vaazdan daha çok dini sohbet mahiyeti bir hava içinde dinlerdik onu. Onun vaazını dinleyenler cehennemın kaynayan kuyularını cennetin huri ve gülmanlarını düşünecek yerde hayatı, hayatın icap ve zaruretlerini ve bunlar karşısında dinin akla dayanan ayarlayıcı, düzenleyici hükümlerini düşünürler ve bulurlardı. Bunun içindir ki onun vaazlarının havasına korkudan doğan miskinlik yerine daha iyiyi yapma azim ve heyecanına dayanan akli ve hayati bir mantık ve muhakeme hazzı hakim olurdu.

Onun yine bu bakımdan dikkati çeken başka bir tarafı da, doğunun bir bucağında doğup bütün gençliğini aynı yerde geçirdiği ve hatta meslek hayatının hemen bütününü aynı bölgede yaşadığı halde öğrenimi sırasında tamamı ile benimsediği İstanbul şivesini aksatmayan, çok güzel konuşan, yerine göre kelime bulmakta güçlük çekmeyen kuvvetli bir hatip oluşu, sesinin tonuna hakim olarak hitabet sanatına yakışır edalar veriş, vaazlarında işlediği konuyu hayattan aldığı komik ve trajik örneklerle canlandırışı, dinleyen cemaatin psikolojik durumuna uygun biçimlerle süsleyiş, idi.

(1) Harput Yollarında c. II, s.156

(2) Harput Yollarında, c. II, s.159

(3) Harput Yollarında cilt II, sahife 365'in sonundaki ek, sahife 24-27.

(Devam edecek)

İSTANBUL'da BİR GECE...

İstanbul Ağın Kültür ve Yardımlaşma Derneği'nin geleneksel yemeği, 29 Mart 1996 Cuma akşamı Ataköy Mavi Marmara Et Lokantası'nda gerçekleştirildi.

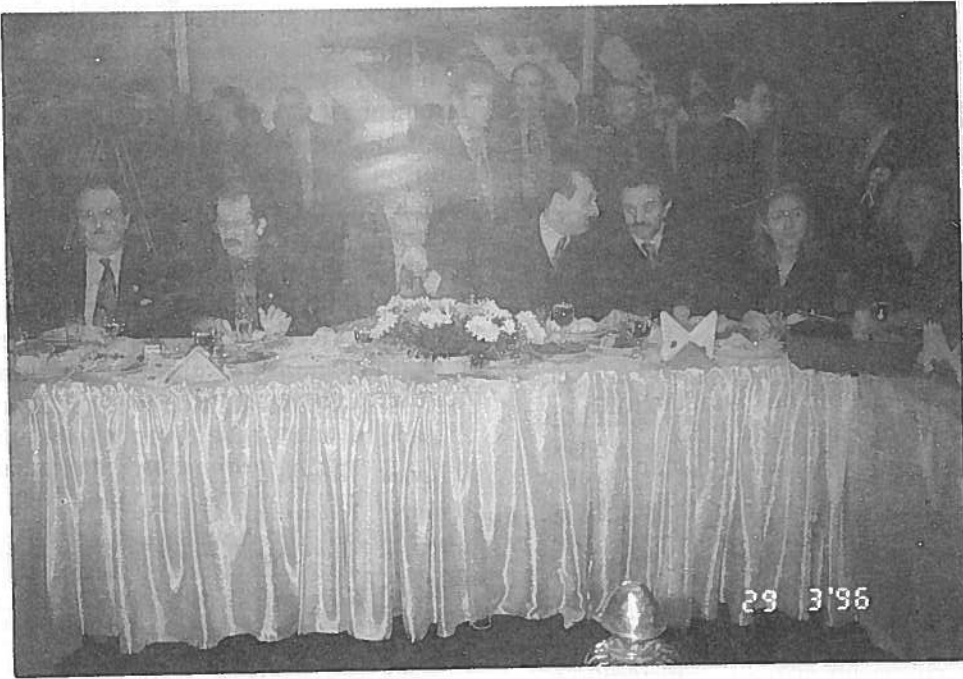
Çok samimi ve coşkulu bir hava içerisinde geçen ve binbeşyüzü aşkın hemşehrimiz ile Ağın'a duygusal bağı bulunan Ağın dostu kişilerin katıldığı geleneksel yemek, katılanların uzun yıllar belleklerinde bir anı olarak kalacak herhalde.

Yargıtay Başkanı Müfit Utku ile bazı Yargıtay Daire Başkanları, değerli hemşehrimiz Adalet Bakanı Sayın Mehmet Ağar, Devlet Bakanı Ünal Erkan,

Elazığ Milletvekili Cihan Paçacı, İstanbul Valisi, İstanbul Emniyet Müdürü Vekili, İstanbul Cumhuriyet Savcısının yanı sıra çok sayıda bürokrat katıldı.

Türk Halk Müziği sanatçısı İbrahim Tatlıses, Hülya Süer ile değerli hemşehrimiz Fatih Kısaparmak'la birlikte yaklaşık on sanatçının söylediği türküler hemşehrilerimize coşkulu anlar yaşattı.

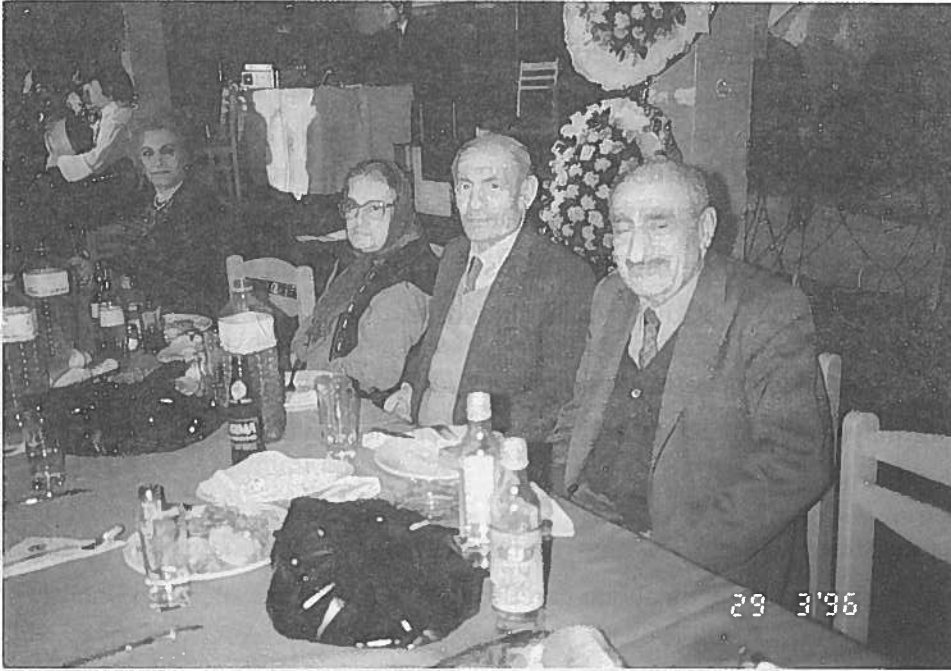
Ağın sevgisinin, Ağın ve Elazığ dostluğunun beraberce yaşanıp, beraberce olunduğu bu gece, dostlukların pekiştirildiği, anıların tazelendiği bir gün olarak uzun yıllar unutulmayacak.

Protokol Masası

Ağın'lı masalarından bir grup.

Ülkemizde en uzun süre (yarım yüzyıla yaklaşan) İstanbul'da muhtarlık yapan ve değiştirilmeyen değerli hemşehrimiz, eski lokantacı Mustafa ÇELENK, ağabeyi Abdurrahman ÇELENK ve eşi, gecenin favorilerinden biriydi.

DUYURU ve TEŞEKKÜR

Değerli hemşehrimiz Mehmet ORHAN'ın, Milli Kütüphane'de yıllarca yaptığı uzun araştırmalar ve çeşitli kaynaklardan yararlanarak, göznuru dökerek ve büyük emek vererek hazırladığı "**Dünden Bugüne AĞIN**" ekinin ilk bölümünü, Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nin Mart-Nisan sayısı ile birlikte sizlere sunmuştuk.

Ancak, Derginin basımını takiben söz konusu bölüm elimize ulaştığı için, bu konuda sizlere herhangi bir duyuruda bulunamamıştık.

"**Dünden Bugüne AĞIN**" ekimizin ikinci bölümünü sizlere ulaştırmanın mutluluğunu, coşkusunu bir kez daha yaşıyoruz.

Tahminen 4-5 bölüm halinde yayımlanacak olan bu ekler, ayrı olarak toplanıp ciltletildiğinde, okuyucularımız eşsiz bir Ağın tarihine sahip olabilecekler.

Büyük bir boşluğu dolduran ve Ağın'ın tarihinden folklörüne, kültüründen gelenek ve göreneklerine kadar birçok konuyu, bir gergef inceliğiyle işleyip bizlere sunan, değerli kalem **Mehmet ORHAN**'a teşekkürü bir görev biliyoruz.

Ayrıca, ilk bölümde yer alan "**Dünkü Ağın**" fotoğrafını, arşivlerinden çıkararak bizlere sunan değerli hemşehrimiz **Kemal NİKSARLI**'ya ve Bugünkü Ağın fotoğraflarının bulunduğu paftadaki "**Pağnik Köyü ve Gölde Bir Akşam Üstü**" fotoğraflarını yayınlamamız için bizlere sunan **Cüneyt ÖZKUL**'a teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Ve, okuyucularımızdan alacağımız maddi ve manevi destekle Ağın'ı, Ağın adını ve Ağınlıyı yurt çapında tanıtmaya, gücümüzün yettiği ölçüde sürdürmeye, yürütmeye azimli ve kararlı olduğumuzu duyururuz.

1996 yılı abone ücretimiz 750 bin TL. olup, bu ücretin noksan yatırılmamasını ve geçmiş yıllarda borcu olan okurlarımızın da abone ücretlerini bir an önce ödemelerini önemle anımsatıyoruz.

En içten sevgi ve saygılarımızla.

AĞIN
DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

H A B E R L E R

- ★ A.Ü. Tıp Fakültesi İbni Sina Hastanesi Nefroloji Bölümü doktorlarından hemşehrimiz As. Şehsuvar Ertürk uzmanlığını alarak, 26.4.1996 tarihinde aynı bölümün Yardımcı Doçentliğine atanmıştır. Değerli hemşehrimize yeni görevinde başarılar diler, Profesörlüğünü de bildirmek isteriz.
- ★ Hemşehrimiz Edip Oğuz'un öncülüğünde İzmir'deki Ağınılılar, klarinetçi Yavuz Yorulmaz'ın katılımı ile 21 Şubat 1996 günü Fuar Villa Çay Bahçesinde biaraya gelerek coşkulu bir bayram kutladılar.
Tekrarını dileriz.
- ★ Hemşehrimiz Ayşe Şekeroğlu, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinde 3 Ocak 1996 tarihinde başarılı bir göz ameliyatı geçirmiştir.
Geçmiş olsun dileklerimizi iletiriz.
- ★ İstanbul Ağın Kültür ve Yardımlaşma Derneği, 16 Haziran 1996 tarihinde tüm hemşehrilerimizi Polonezköy - Cumhuriyetköy arasındaki BİZİMPAŞA piknik alanında bir araya getirecektir.
Tüm katılanlara coşkulu ve mutlu bir gün geçirmelerini dileriz.
Muratpaşa Mah. Şehit Nedim Sok. No:25/2 (Aksaray Vatan Hastanesi Yanı)
Fatih-İSTANBUL Tel: (0.212) 521 04 71
- ★ Hemşehrimiz M.Bedrettin Baytaş'ın kızı Eczacı Gülay ile Ali Ataklı, 26.4.1996 Cuma günü saat:17.00'de Kadıköy Evlendirme Dairesinde hayatlarını birleştirdiler.
Gençlere bir yastıkta kocamalarını dileriz.
- ★ Çakkırgilin merhum Osman Efendinin eşi, Mustafa, Mehmet ve Kıymet Baytaş'ın anneleri, Nadire ve Türköz Baytaş'ın kayınvalidesi, Derneğimiz Yönetim Kurulu üyesi Gülay Baytaş'ın babaannesi Cevriye Baytaş, Kurban Bayramının 1.günü 28 Nisan 1996 tarihinde Ağın'da yaşama veda etmiştir.
Merhumeye Tanrıdan rahmet, ailesine ve tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.
- ★ Dergi abonelerimizden Fehmi Yazgın (60), Levent Güder (100), Erdoğan Uyanık (117) ve Kemal Avlar (482) adresleri bilinmediğinden, kendilerine dergi gönderememekteyiz.
Okurlarımızın yardımını bekliyoruz.
- ★ Ağın Düşün ve Sanat Dergisi, 4 yılı aşkın bir süreden beri, hiçbir siyasi partiye, holdinglere ve çıkar çevrelerine sırtını dayamadan, tümüyle okurlarının maddi ve manevi desteği ile yayın yaşamını sürdürmektedir.
Durum böyle olmasına karşın, bazı okurlarımız abone ücretlerini ödemekte ne yazık ki gerekli duyarlılığı göstermemektedir.
Dergimizin sağlıklı bir biçimde yayın yaşamını sürdürebilmesi için, borçlu abonelerimizin adlarını önümüzdeki sayıda yayınlayacağımızı üzümlere duyururuz.

MALATYA

HABERLERİ

İsmail BEYDEMİR

- ★ Ağın ve Çevresini Kalkındırma, Yardımlaşma, Kültür Derneğince 9 Mart 1996 günü, Derneğimiz Saymanı Gürol Korkmaz'ın bürosunda yaptığı Ağın'lılar toplantısı, Ağın merkezi ve köylerinden çağrılan, yirmiden çok kişinin katılımı ile gerçekleştirildi.

Söz konusu toplantıda:

- 1-Önümüzdeki Kurban bayramı içinde, Derneğimize kurban derilerinin toplanmasına,
- 2-Malatya'ya yeni gelen, yahut daha önceleri burada bulunup da Derneğimiz ve hemşehrilerimizle buluşma olanağına ulaşamayan Ağın'lıların da katılımı ile bayramdan birkaç gün önce bir yemek ve çay partisi düzenlenmesine,
- 3-Bu yemekli toplantının TCDD 5. İşletme Baş Müdürlüğü Personel Müdürü Sayın Mehmet Şahin hemşehrimizin, TCDD lokali vermesi, yardımlarının tüm hemşehrilerimizin takdiri ile, Dernekçe teşekkür dileklerimizin Dergimiz aracılığı ile ulaştırılmasına,
- 4-Kurban Bayramının üçüncü günü yapılacak olan, Malatya'daki hemşehrilerimizin bayramlaşma toplantısına, Ağın Belediye Başkanı ile Ankara, Ağın ve İstanbul Ağın Derneklerine de çağrı yapılmasına,

Dernek Yönetim Kurulu ve toplanan hemşehrilerimizin ortak görüşü olarak karar verildi.

- ★ Baharın müjdecisi çiçeklerin açılması ile yeşil olan Malatya çim yeşilliğine bürünmüştür. Malatyalıların deyimi ile "bahçalar misafir kabul etmeye başlamıştır".
- ★ Malatya'da bulunan Ağın'lı hemşehrilerimizin sıra göçü başlamış olup, bugün gördüğümüz hemşehrimizin ertesi günü Ağın'a gitmiş olduğunu duyuyoruz.
- ★ Tüm hemşehrilerimizi bir araya toplayacak bir kıraathane araştırması yapılmakta olup, bu yolda çalışmalarımız Dernek ve bazı hemşehrilerimizce sürdürülmektedir.

AĞIN NÜFUS MÜDÜRLÜĞÜNE ULAŞAN NÜFUS DEĞİŞİMLERİ:

DOĞUMLAR:

<u>Mah-Köyü</u>	<u>Babasının Adı</u>	<u>Cinsiyeti</u>	<u>Doğum Günü</u>	<u>Doğum Yeri</u>
Dibekli	Mikayıl kızı Yaprak Baki	K	18.9.1994	Uskudar
Uzungil	Erol Bilgin kızı Bükay	K	6.2.1996	Isparta
Müd.Hüs.Ef.	Avni Göldağ oğ.Berkan	E	1.3.1996	Ağın
Saraycık	Recai Özdemir kızı Esin	K	3.11.1995	Malatya
Bademli	Kadir Özdem kızı Esma	K	16.2.1996	G.Osmanpaşa
Beyelması	A.Okan Yılmaz oğ.Gürkan	E	17.2.1996	Altındağ
Uzungil	M.Reşit Küçük kızı Nur	K	19.9.1995	Kırıkkale
Demirçarık	Erol Uzunoglu kızı Fatma	K	25.2.1996	Ağın
Akpınar	Mustafa Aydoğdu kızı Ayşegül	K	3.3.1996	Malatya
Saraycık	Metin Yalçın oğ. Miraç	E	1.3.1996	Malatya
Başpınar	Celal Özer kızı B.Ecem	K	19.11.1995	Bakırköy
Başpınar	Celal Özer kızı Gizem	K	19.11.1995	Bakırköy
Akpınar	Mustafa Ağın oğ. Alper	E	1.3.1996	Ağın
Beyelması	O.İbrahim Yorulmaz kızı Aslıhan	K	12.2.1996	Antalya
Altunayva	Ömer Özer oğ. Muhammed	E	1.3.1996	Keban
Bademli	Vedat Aydın kızı F. İrem	K	11.1.1996	Altındağ
Akpınar	Ahmet Gökarp kızı Şule	K	20.3.1996	Elazığ
Bahadırlar	Mürsel Ayhan kızı Şule	K	12.3.1996	Ağın
Şenpınar	Ahmet Özben oğ. Fatih	E	20.2.1996	Konak
Saraycık	Celal Ayhan kızı Zehra	K	6.3.1996	Malatya
A.Yabanlı	Mustafa Topaloğlu oğ. Burak	E	14.3.1996	Doğanşehir

EVLENENLER:

<u>Mah-Köyü</u>	<u>Baba Adı - Kiminle evlendiği</u>	<u>Evlenme günü ve Yeri</u>
Demirçarık	İsmail kızı Hanife Bircan Celal Almalı ile	27.2.1996 Elazığ
Kaşpınar	Ömer oğ. Necati Doğanşehir'den Türkan ile	9.2.1996 Altındağ
Şenpınar	Abdullah Erben oğ. Ahmet Maden'den Leyla ile	16.2.1996 Elazığ
Bahadırlar	Hasan kızı Sakine Kayhan Hekimhan'dan Hüseyin ile	29.2.1996 Malatya
Akpınar	Osman Gültekin oğ. Nedim Üsküdar'dan Turan ile	17.2.1996 Kadıköy
Yedibağ	Adıgüzel oğ. Tahir Orhan Arapkir'den Songül ile	18.3.1996 Ağın
Bahadırlar	Mustafa kızı Serap Durgun Balçova'dan Levent ile	19.1.1996 Konak
Pul	Mustafa Yalçın oğ. Aydın Sarıyer'den Yeşim ile	1.3.1996 Beyoğlu

ÖLENLER:

<u>Mah-Köyü</u>	<u>Ölenin Adı Soyadı</u>	<u>Öldüğü Yer</u>	<u>Öldüğü Gün</u>	<u>Doğumu</u>
Dibekli	Kemal Metin	Üsküdar	2.2.1996	1959
Beyelması	Muazzez Başaran	Üsküdar	16.2.1996	1930
Beyelması	Uğur Akgül	Kadıköy	27.1.1996	1970
Saraycık	Süreyya Bilir	Yenimahalle	7.2.1996	1926
Uzungil	Emine Kaya	Keçiören	5.11.1996	1323
Şenpınar	Ümmügülsüm Dalsız	Elazığ	17.2.1996	1330
Beyelması	Ümmügülsüm Bilir	Ağın	9.3.1996	1323
Yedibağ	Hava Güner	Bornova	15.2.1996	1959
Balcılar	Ömer Lütfü Özdem	İstanbul	4.3.1996	1931
Beyelması	Mehmet Aslan	Ağın	16.3.1996	1332
Altunayva	Oğuzhan Güler	Maslak	3.3.1996	1976
Kuzgeçe	Nuri Onat	Kadıköy	21.2.1996	1328
Altunayva	İ.Tevfik Erdoğan	Kadıköy	8.2.1996	1327
Lollar	Melahat Eralp	Ağın	21.3.1996	1340
Akpınar	Musa Kazım Türkmen	Ağın	25.3.1996	1935
Bahadırlar	Mehmet Sadık Gündüz	Kadıköy	22.11.1995	1330

**AĞIN ve ÇEVRESİNİ KALKINDIRMA
YARDIMLAŞMA KÜLTÜR
DERNEĞİ**

Malatya: 25 Mart 1996

Sayın;

Dernek Yönetim Kurulunun Şahsında Tüm Dernek Üyeleri

Kutsal varlığımız olan AĞIN'a hizmet amacıyla kurulup, bu amacın gerçekleşmesine çalışan Malatya (Ağın ve Çevresini Kalkındırma, Yardımlaşma, Kültür Derneği) 10 Mart 1996 günü V.Olağan Genel Kurulunu yapmış bulunmaktadır.

Kongremizce göreve getirilen aşağıda adlarımız yazılı bizler, görev bölümü yaparak göreve başlamış bulunmaktayız.

Yönetimimizin siz yandaş derneklerle sıkı iş birliği ve ortak amaçlarda yardımlaşma amacımızı, sizlere de bildirmekle mutlu olacağız. Bu girişimimizi başlangıç sayarak, bundan sonra ilişkilerimizin sürdürülmesi yönünden gereğini diler, başarı dileklerimizle saygılar sunarız.

Yönetim Kurulu Başkanı

İsmail Nazım Beydemir

Dağıtım:

Ankara-İstanbul ve Ağın
Dernek Bşk.larına.

Derneğimiz Yönetim Kurulu:

- 1-Bşk.İsmail Nazım BEYDEMİR
- 2-II.Bşk. Haşim Duran ÖZER
- 3-Sayman Gürol KORKMAZ
- 4-Üye Vedat ATALAY
- 5-Üye İsmet ÇAKARALMAZ

Adres:

Zafer İşhanı, Kat:1
No:Z/1 MALATYA